

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci **žalobkyně J.T.**, nar. „X“, bytem „X“, **zastoupené Janou Adámkovou, advokátkou** se sídlem ul. Jana a Jos. Kovářů 773, 562 01 Ústí nad Orlicí, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, o **žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 1. 2015, č. j. „X“/315-MKR,**

t a k t o :

- I. Žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 12.1.2015, č. j. „X“/315-MKR, s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalované rozhodnutí a žaloba

Žalobkyni byl přiznán částečný invalidní důchod podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, od 4.7.2004, který byl od 1.1.2010 transformován na **invalidní důchod prvního stupně**. V rámci kontrolní lékařské prohlídky bylo zjištěno, že zdravotní stav žalobkyně již neodpovídá žádnému stupni invalidity a **tento jí byl rozhodnutím žalované ze dne 12.11.2013, č. j. „X“, od 16.12.2013 odejmut (datum zániku invalidity 5.11.2013).** Námitky žalobkyně proti tomuto rozhodnutí byly zamítnuty rozhodnutím

žalované ze dne 20.1.2014, č. j. „X“/46091-KRM. Žalobkyně toto rozhodnutí převzala dne 24.1.2014, vzdor poučení o možnosti soudního přezkumu však této možnosti nevyužila a závěry žalované ohledně zániku invalidity akceptovala. Na rozhodnutí žalované ze dne 20.1.2014 o odnětí částečného invalidního důchodu je tak třeba nahlížet jako na věcně správné a zákonné (presumpce správnosti aktů vydaných orgány veřejné správy), neboť příslušný orgán zákonem předvídanou formou toto rozhodnutí neprohlásil za nezákonné a nezrušil jej.

Dne 15.9.2014 podala žalobkyně jakožto osoba, která důchod nepobírá, novou žádost o invalidní důchod a požádala o jeho přiznání od vzniku nároku. Opětovně byl přehodnocen její zdravotní stav, přičemž lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí (dále též „OSSZ Ústí nad Orlicí“) v posudku ze dne 14.10.2014 konstatoval, že zdravotní stav žalobkyně neodpovídá žádnému stupni invalidity. Hlavní příčinnou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně jsou chronické bolesti zad nespecifické (vertebrogení algický syndrom lumbosakrální). Vyšetřující lékař poukázal na diskrepanci subjektivních obtíží a objektivních nálezů a na vysoké skóre yellow flags (podíl psychosociálních faktorů na vzniku a udržování obtíží /pozn. soudu/). Míru poklesu pracovní schopnosti stanovil podle vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 359/2009 Sb.“), na 20 % (kapitola XIII, odd. E, položka 1 b/ přílohy k citované vyhlášce) a vzhledem k dalšímu postižení podle § 3 odst. 1 zvýšil tuto hodnotu podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky o 10 %. Celkově tedy dle lékaře OSSZ Ústí nad Orlicí poklesla pracovní schopnost žalobkyně o 30 %. Z výše uvedených důvodů žalovaná žádost žalobkyně rozhodnutím ze dne 21.10.2014, č. j. „X“, zamítla s tím, že žalobkyně není invalidní, neboť její pracovní schopnost poklesla pouze o 30 %. Vzhledem k závěru lékaře OSSZ Ústí nad Orlicí nebylo třeba se zabývat splněním druhé podmínky vzniku nároku na invalidní důchod, tj. potřebnou dobou pojištění.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně námitky, v nich uvedla, že nebyly zhodnoceny všechny lékařské zprávy, její zdravotní stav se „nadále zhoršuje“. Současně k námitkám připojila nové lékařské zprávy. V námitkovém řízení lékař žalované dne 17.12.2014 s odkazem na „nové odborné lékařské zprávy doložené až v námitkovém řízení“ hodnotil rozhodující zdravotní postižení žalobkyně jako „středně těžké a vzhledem k jeho postupné progresi, závažnosti a pro souběh s dalšími onemocněními a zdravotními postiženími na horní hranici procentního rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti odpovídající I. st. invalidity“ (kapitola XIII, odd. E, položka 1 c/ přílohy k citované vyhlášce). Současně konstatoval, že „vzhledem k udávaným značným subjektivním obtížím posuzované i k charakteru zdravotního postižení nelze však ani vyloučit spolupůsobení psychické nadstavby nad somatické onemocnění a bylo by vhodné, aby ošetřující lékaři tímto směrem upřeli svou pozornost s cílem zmírnit či odstranit subjektivní potíže posuzované“. Datum vzniku invalidity stanovil posuzující lékař „neurologickým nálezem z 4.9.2014“. Kontrolní lékařskou prohlídku pak určil do 30. 11. 2015. Vzhledem k datu vzniku invalidity žalovaná nově zkoumala též to, zda žalobkyně získala i potřebnou dobu pojištění, přičemž dospěla k závěru, že nikoli, neboť v rozhodném období před vznikem invalidity ve smyslu § 40 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“), získala pouze 2 roky a 265 dní pojištění (v případě rozhodného období odpovídajícího posledním 10 rokům před vznikem invalidity), resp. 7

roků a 355 dnů pojištění (v případě rozhodného období odpovídajícího posledním 20 rokům před vznikem invalidity). **S ohledem na výše uvedené žalovaná námítky žalobkyně rozhodnutím ze dne 12.1.2015**, č. j. „X“/315-MKR, **zamítla** a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 21.10.2014, č. j. „X“, potvrdila.

II.

Žaloba

Proti rozhodnutí žalované ze dne 12.1.2015, č. j. „X“/315-MKR, podala žalobkyně žalobu, v níž namítala, že žalobkyně *„nebyla upozorněna na skutečnost týkající se doby pojištění před přiznáním důchodu“*, *„neměla přehled o svém důchodovém pojištění“*. Je si vědoma toho, že neznalost zákona neomlouvá, avšak domnívá se, že *„mělo být rozhodováno s přihlédnutím ke všem okolnostem a ve všech souvislostech, ne jen s tím, že pracovní schopnost žalované poklesla či nikoli“*. Žalobkyně též nebyla poučena o tom, že potřebnou dobu pojištění *„je možné nahradit jinými důkazními prostředky“*. Z uvedeného plyne, že žalobkyně nezpochybňuje, že dle evidence žalované nezískala potřebnou dobu pojištění, nicméně má *„za to, že žalovaná nevede své spisy řádně, není jisté, zda jsou tyto úplné, má pochybnosti, že její list důchodového pojištění byl veden správně a správně započítány všechny doby pojištění /např. 2.12.2000 – 31.12.2006, 23.5.2008 – 10.7.2012/“*.

Závěrem žalobkyně vyjádřila přesvědčení, že *„invalidita jí neměla být přiznána od 4.9.2014“, nýbrž „ke dni 5.11.2013“*. Z výše uvedených důvodů žalobkyně navrhl, aby soud *„rozhodl o přiznání invalidity ke dni 5.11.2013, popř. rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení“*.

III.

Vyjádření žalované

Žalovaná ve vyjádření k žalobě zopakovala, že nesporné, že žalobkyně naplňuje podmínku míry poklesu pracovní schopnosti, ovšem pro přiznání invalidního důchodu je nutné splnit i podmínku potřebné doby pojištění ve smyslu ustanovení § 40 zákona o důchodovém pojištění. Podle § 40 odstavce 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku nad 28 let pět roků, přičemž se v souladu s § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. V rozhodném období před vznikem invalidity, tedy v době od 4.9.2004 do 3.9.2014, však žalobkyně získala pouze 2 roky a 265 dní pojištění. Podle § 40 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění se u pojištěnce staršího 38 let podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity. Ani v tomto období však nebyla potřebná doba pojištění žalobkyní dosažena. V období mezi 4.9.1994 a 3.9.2014 totiž žalobkyně získala pouze 7 roků a 355 dní pojištění.

K námitce nedostatečného poučení žalobkyně žalovanou o skutečnostech týkajících se doby pojištění před přiznáním invalidního důchodu a nedostatečném přehledu o jejím důchodovém pojištění žalovaná uvedla, že je věcí pojištěnce, zda se na žalovanou (potažmo

na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení) obrátí s dotazem vztahujícím se k zákonnému postupu při rozhodování o dávce důchodového pojištění (podle § 6 odst. 4 písm. l/ zák. č. 582/1991 Sb. okresní správy sociálního zabezpečení poskytují občanům a zaměstnavatelům odbornou pomoc ve věcech sociálního zabezpečení). Snahou žalované je poskytnout maximální informovanost v oblasti sociálního zabezpečení, provozuje klientské centrum, call centrum i webové stránky s podrobnými informacemi o jednotlivých dávkách vyplácených ze systému důchodového pojištění. Žalobkyně též měla možnost nahlížet do správního spisu. Námitka žalobkyně je proto dle žalované nedůvodná.

Pokud jde o blíže nekonkretizované pochybnosti žalované ohledně „správnosti“ jejího „osobního listu důchodového pojištění“, žalovaná připomněla, že součástí spisové dokumentace žalobkyně je žádost o plný invalidní důchod ze dne 2.8.2004, v níž v rubrice dob pojištění žalobkyně uvedla, že od 1.8.1981 do 28.2.1999 byla zaměstnána u Českých drah – provozní oddíl Česká Třebová, a dále uvedla, že od 1.3.1999 je v evidenci Úřadu práce v Ústí nad Orlicí. Tato evidence trvala do 31.8.2006, jak vyplývá z její další žádosti o plný invalidní důchod (žádost ze dne 3.10.2007), v níž současně nově uvedla údaj o tom, že byla od 1.9.2006 zaměstnána u B7U s. r. o., V Olšinách 2300/75, Praha 10. U tohoto zaměstnavatele byla žalobkyně zaměstnána do 22.11.2007. Dne 15.9.2014 pak žalobkyně podala u Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Orlicí další žádost o invalidní důchod, v níž v rubrice vztahující se k době pojištění odkázala na evidence žalované, s výjimkou dob, po které byla vedena v evidenci Úřadu práce (22.10.2012 – 15.12.2013 a 16.12.2013 – dosud). V daném případě tak žalobkyně v posledních deseti letech před vznikem invalidity vykazuje pouze jediného zaměstnavatele, u něhož byla zaměstnána od 1.9.2006 do 22.11.2007, přičemž tato doba figuruje i na osobním listě důchodového pojištění. Současně však z tohoto listu lze seznat, že v době od 2.12.1999 do 31.8.2006 žalobkyně nevykazovala žádnou výdělečnou činnost, obdobně jako tomu bylo v období od 23.5.2008 do 10.7.2012. K těmto dobám se však sama žalobkyně v žalobě nijak nevyjádřila, pouze konstatuje, že má „pochybnosti“ o úplnosti a správnosti evidence žalované. Za takového stavu žalovaná ani nemůže k nekonkrétním námitkám žalobkyně zaujmout stanovisko.

Vzhledem k výše uvedenému žalovaná navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV.

Posouzení věci krajským soudem

Nejprve krajský soud připomíná, že podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), **soud přezkoumává napadené výroky žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů** (dispoziční zásada), které je třeba výslovně formulovat v žalobě (§ 71 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). **Přezkoumá-li soud žalobou napadené rozhodnutí nad rámec žalobních bodů, překročí rámec přezkumné činnosti vymezený v § 75 odst. 2 s. ř. s., přičemž Nejvyšší správní soud již v minulosti vyslovil, že „jinou vadou řízení před soudem“ s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé je, pokud krajský soud přezkoumá a poté zruší žalobou napadené správní rozhodnutí z důvodu, který nebyl žalobcem uplatněn jako žalobní bod.** Takový postup krajského soudu je nejen popřením dispoziční zásady, kterou je ovládáno správní soudnictví, ale znamená i zásah do principu rovnosti účastníků řízení (srov. např.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7 Afs 216/2006-63, z novějších rozhodnutí např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Afs 3/2015 – 29, oba dostupné na www.nssoud.cz).¹

Pokud jde o **náležitosti žalobních bodů**, Nejvyšší správní soud setrvale judikuje, že ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. k tomu obdobné závěry, vyslovené ve výše zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27.10.2004, čj. 4 Azs 149/2004-52, zveřejněném pod číslem 488/2005 Sb. NSS; z klasické starší judikatury viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, čj. 6 A 85/92-5). **Nepostačí proto, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen a obecně odkazuje k zákonným ustanovením, nebo vytýká-li vadnost řízení, aniž by zároveň poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno. Žalobce je povinen v žalobě vyličit, jakých nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní názor na to, proč se má jednat o nezákonnosti.** Právní názor na věc se přitom nemůže spokojit pouze s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 57, publikovaný pod č. 835/2006 Sb. NSS, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005, č.j. 8 Azs 52/2005 - 56, a ze dne 22. 4. 2004, č. j. 6 Azs 22/2004 - 42, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Konkretizace faktů dostatečně substancovanými žalobními body je důležitá nejen z hlediska soudu, tj. pro stanovení programu sporu a vytyčení mezí, v nichž se soud může v souladu s dispoziční zásadou pohybovat, ale má význam i pro žalovaného. Stěžejní procesní zásadou je rovnost účastníků před soudem vyjadřovaná někdy jako rovnost zbraní. Každá procesní strana by měla mít přiměřenou možnost uplatnit své argumenty za podmínek, které ji citelně neznevýhodňují v porovnání s protistranou. Provedením této zásady je potom též požadavek náležité substanciace přednesů stran: jediné tím, že strana svůj přednes dostatečně konkretizuje, umožní druhé straně k tomuto přednesu učinit vyjádření. Pokud je tvrzení jedné procesní strany jen povšechné a nekonkrétní, neví druhá strana, k čemu se má vlastně vyjádřit; tím se přirozeně snižuje i její možnost náležité procesní obrany (viz tamtéž). **Z tohoto důvodu obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí soudu** (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.6.2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54, z poslední doby např. rozsudek téhož soudu ze dne 18.7.2013, č. j. 9 Afs 35/2012 – 42, oba dostupné na www.nssoud.cz). **Není totiž úkolem**

¹ Určitý průlom do dispoziční zásady ovládající správní soudnictví představuje povinnost soudu vyslovit rozsudkem nicotnost přezkoumávaného správního rozhodnutí bez návrhu (§ 76 odst. 2 s. ř. s.) a povinnost soudu zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, přičemž tato povinnost připadá v úvahu jen v případě, kdy tato vada brání přezkoumání žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2003, č. j. 2 Ads 33/2003-78, a zejména usnesení rozšířeného senátu téhož soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84, obě rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz). Další případy týkající se možnosti tohoto průlomu vymezila judikatura (např. povinnost ex officio přihlídnout k prekluzi v daňovém řízení, k zániku odpovědnosti za přestupek apod.).

soudů ve správním soudnictví, aby nahrazovaly činnost žalobce při formulaci žalobních námitek a samy je dotvářely. Tímto postupem by byla ostatně popřena rovnost stran v řízení před soudem a žalovanému správnímu orgánu by byla odňata možnost efektivně hájit své rozhodnutí. Nejvyšší správní soud např. v odůvodnění rozsudku ze dne 27. 2. 2015, č. j. 6 Ads 5/2015 – 20, konstatoval, že *„soud ...v žádném případě není povinen žalobní body domýšlet, fantazijně o nich spekulovat, resp. konstruovat namísto žalobce všechny možné zásahy do jeho veřejných subjektivních práv, jinak by porušil dispoziční zásadu, podle níž má žalobce ve svých rukou určit, proti čemu a proč žalobu podává, a tím i závazně vymezit rozsah, v němž se má soud věci zabývat.“* **Jestliže tedy žalobce v žalobě vytkne napadenému správnímu rozhodnutí vady jen v obecné rovině, aniž by poukázal na zcela konkrétní skutečnosti, v nichž spatřuje pochybení, či uplatní námitku stručnou, je zcela dostatečné, pokud se k takto obecným námitkám vyjádří krajský soud jen v obecné rovině a postačí též zpravidla jen stručně pojaté odůvodnění soudu** (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2013, č. j. 2 Afs 77/2012 – 21, dostupný na www.nssoud.cz).

V daném případě žalobkyně - zastoupená advokátem - nezpochybňovala závěr žalované, že je invalidní (invalidita prvního stupně). Tuto skutečnost proto považoval soud za nespornou. Žádnými konkrétními námitkami též žalobkyně, kterou v tomto řízení tíží břemeno tvrzení i břemeno důkazní (§ 71 odst. 1 písm. d/, e/ s. ř. s.), nezpochybnila úvahy lékaře žalované, které ho vedly ke stanovení data vzniku invalidity žalobkyně ke dni 4.9.2014, pouze v závěru žaloby (bez dalšího) namítla, že *„jí invalidita měla být přiznána ke dni 5.11.2013“*. Jak však bude rozvedeno níže, i kdyby bylo prokázáno, že dnem vzniku invalidity není 4. září 2014, nýbrž žalobkyni uváděný 5. listopad 2013, neměla by tato skutečnost vliv na správnost závěru žalované, že žalobkyni nárok na invalidní důchod nevznikl, neboť nezískala potřebnou dobu pojištění (při posunu data vzniku invalidity k 5. 11. 2013 by totiž žalobkyně mohla v ideálním případě získat „pouze“ dalších 303 dnů pojištění, což však není dostačující), a proto nebylo třeba (z iniciativy soudu) provádět dokazování za účelem prokázání tvrzení žalobkyně, že její invalidita vznikla již dne 5. 11. 2013. **Ostatně žalobkyně důkazy k prokázání svých tvrzení v žalobě nenavrhovala** (resp. žádné důkazy k prokázání svých tvrzení neoznačila /§ 71 odst. 1 písm. e/ s. ř. s./) **a souhlasila též s rozhodnutím věci bez jednání** (list číslo 44 soudního spisu), přičemž takový postup z povahy věci jakékoli dokazování vylučuje (srov. § 77 odst. 1 s. ř. s.). **Nadto je třeba zdůraznit, že řízení před správními soudy je ovládáno zásadou projednací a nikoliv vyšetřovací** (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009-129, či rozsudky téhož soudu ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013 – 28, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 7 As 279/2014 - 23), **tzn., že skutkový stav je zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném a pomocí důkazů účastníky označených** (přičemž platí, že každý z účastníků prokazuje ty skutečnosti, ze kterých vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky). Neunesení břemene tvrzení či břemene důkazního znamená pro účastníka neúspěch ve věci.

Pokud jde o námitky, že žalovaná žalobkyni *„neupozornila na skutečnosti týkající se doby pojištění před přiznáním důchodu“* a na to, že potřebnou dobu pojištění *„je možné nahradit jinými důkazními prostředky“*, je třeba nejprve zdůraznit, že i kdyby bylo povinností žalované na výše uvedené skutečnosti žalobkyni upozornit (což nebylo, neboť správní orgán nemá povinnost seznamovat účastníka správního řízení se závěry, k nimž na základě hodnocení podkladů ve svém rozhodnutí teprve dospěje),² na výsledek správního řízení by

² Pro úplnost krajský soud dodává, že podle § 85a odst. 1 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, se v řízení ve věcech důchodového pojištění se nepoužije

případné poučení ze strany žalované zjevně nemělo vliv, neboť žalobkyně ani v žalobě proti žalovanému rozhodnutí netvrdila a neprokazovala existenci jiných než žalovanou evidovaných dob pojištění, a to vzdor tomu, že v řízení o žalobě byla zastoupena advokátem a v době sepisu žaloby měla k dispozici osobní list důchodového pojištění (o který si ostatně mohla požádat kdykoli), tedy měla přehled o dobách pojištění (popř. náhradních dobách pojištění) evidovaných žalovanou. Místo toho žalobkyně vyslovila pouze ničím nepodložené a nekonkrétní „*pochybnosti*“ o správnosti a úplnosti evidencí vedených žalovanou, aniž by uvedla (a označila důkazy k prokázání svého tvrzení), jaká konkrétní doba pojištění (náhradní doba pojištění) a z jakých konkrétních důvodů měla být žalovanou evidována a evidována není. Přitom z osobního listu důchodového pojištění lze např. seznat, že žalobkyně nevykazovala žádnou výdělečnou činnost od 2. 12. 1999 do 31. 8. 2006 či od 23. 5. 2008 do 10. 7. 2012. K tomuto období se však žalobkyně v žalobě nijak nevyjádřila, jak zcela správně zdůraznila žalovaná. Není tedy zřejmé, existenci jakých dob pojištění by žalobkyně chtěla ve správním řízení prokazovat, když (údajně) neevidované doby pojištění nebyla schopna s pomocí advokáta a se znalostí osobního listu důchodového pojištění označit (a jejich existenci doložit) ani v žalobě. Na tomto místě je vhodné upozornit např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 3 Ads 168/2011 - 54, v jehož odůvodnění Nejvyšší správní soud uvedl, že **„je-li účastník v řízení o přiznání důchodu (či jeho zvýšení, jako v tomto případě) toho názoru, že mu nějaká doba pojištění (zaměstnání) není započtena, měl by své tvrzení doložit příslušnými doklady nebo k prokázání tvrzené skutečnosti alespoň navrhnout důkazy.“**

Se shora prezentovaným závěrem soudu korespondují i údaje uváděné žalobkyní v žádostech o invalidní důchod. Tyto žádosti (z roku 2004, z roku 2007 a z roku 2014) byly vždy sepisovány u Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí za přítomnosti příslušného pracovníka Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí a žalobkyně v žádostech vždy vyplňovala údaje o činnostech a náhradních dobách od ukončení povinné školní docházky až do dne žádosti o důchod (žalobkyně si tak musela být - pomine-li soud zásadu, že neznalost zákona neomlouvá – vědoma významu dob pojištění pro řízení o žádosti o dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem /navíc s podmínkami vzniku nároku na invalidní důchod byla žalobkyně seznámena již v odůvodnění rozhodnutí žalované ze dne 21. 10. 2014, č. j. „X“/). Z údajů obsažených v žádostech je patrné, že po skončení povinné školní docházky žalobkyně vykazoval pouze dva zaměstnavatele, a to České dráhy (od 1. 8. 1981 do 28. 2. 1999) a B7U, s.r.o. (od 1. 9. 2006 do 22. 11. 2007). Jinak žalobkyně odkazovala na evidence Úřadu práce ČR a evidenci žalované (viz žádost ze dne 15. 9. 2014), existenci jiných dob pojištění netvrdila a neprokazovala.

Jde-li o závěr žalované, že žalobkyně v rozhodné době před vznikem invalidity (4.9.2014) nezískala potřebnou dobu pojištění (invalidita žalobkyně nebyla sporná),³ pak ten

ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí; zahájení řízení z moci úřední se účastníkům zpravidla neoznamuje.

³ Jak již bylo zmíněno výše, pro nárok na invalidní důchod musí být současně splněny dvě zásadní podmínky, a to vznik invalidity a získání potřebné doby pojištění (§ 38 zákona o důchodovém pojištění). Dle § 40 odst. 1 písm. f/ zákona o důchodovém pojištění potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku nad 28 let pět let. Dle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti let před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 let. Podmínka potřebné doby pojištění pro

žalobkyně, odhlédne-li soud od zcela obecných výtek týkajících se neúplnosti evidencí žalované, které nelze považovat za žalobní body, taktéž nerozporovala. Žádnými konkrétními argumenty žalobkyně zejména nezpochybnila výpočet žalované, dle kterého v době od 4.9.2004 do 3.9.2014 (§ 40 odst. 2 věta první zákona o důchodovém pojištění) získala pouze 2 roky a 265 dní pojištění (ačkoliv zákon vyžaduje 5 let), jakož ani to, že v období od 4.9.1994 do 3.9.2014 (§ 40 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění) získala pouze 7 roků a 355 dní pojištění (ačkoli zákon vyžaduje 10 let). Z výše uvedeného je zřejmé, že i v případě, že by žalovaná považovala za datum vzniku invalidity žalobkyně 5.11.2013 (nikoli 4.9.2013), **jak žalobkyně v žalobě výslovně požadovala**, mohla by žalobkyně posunem data vzniku invalidity v ideálním (neboť např. od 2.12.1999 do 31.8.2006 žalobkyně nevykazoval žádnou výdělečnou činnost) případě získat, jak již bylo uvedeno výše, pouze dalších 303 dnů pojištění, což by pro vznik nároku na invalidní důchod zjevně nepostačovalo (vyžadováno je 5, resp. 10 let podle délky rozhodného období /§ 40 odst. 1 písm. f/ zákona o důchodovém pojištění, § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). Soud proto k prokázání tvrzení žalobkyně, že ke vzniku invalidity došlo 5.11.2013 (a ne až 4.9.2014) dokazování neprováděl (ostatně žalobkyně to ani nenavrhovala). V podrobnostech (pokud jde o dobu pojištění) odkazuje soud na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, konkrétně na stranu 3 (poslední a předposlední odstavec) a na stranu 4 (první a druhý odstavec shora).⁴

V.

Závěr a náklady řízení

Soud neshledal uplatněné žalobní námitky důvodnými, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I). Rozhodl přitom bez jednání, když zákonem (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) stanovené podmínky pro takový postup byly splněny.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II).

Pro úplnost soud dodává, že toto soudní rozhodnutí nebrání žalobkyni, aby o invalidní důchod požádala znovu a u České správy sociálního zabezpečení např. předložila i dodatečně získané doklady, popř. doby pojištění prokázala jinak (k tomu srov. § 85 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28.4.2004, č. j. 5 Ads 35/2003 – 64, a ze dne 20. 12. 2012, 3 Ads 36/2012 – 17). Žalobkyně též může využít možnosti dobrovolné účast na důchodovém pojištění. V podrobnostech odkazuje soud na vyčerpávající informace publikované na internetových stránkách žalované (<http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/ucast-na-pojisteni/dobrovolna.htm>).

Soud dále žalobkyni na tomto místě poučuje, že nárok na invalidní důchod vznikne pojištěnci pouze tehdy, pokud splní všechny zákonem stanovené podmínky (invalidita a potřebná doba pojištění). **Soud nemůže svým rozhodnutím některou z podmínek**

nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.

⁴ Jelikož není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřešené, soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazuje na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47, a ze dne 30. 6. 2014, č. j. 8 Azs 71/2014 – 49, všechny dostupné na www.nssoud.cz).

prominout, neboť soudní moc tu není od toho, aby volně a dle své úvahy přepisovala zákony na poli sociálního zabezpečení (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2015, č. j. 10 Ads 233/2014 – 24 /bod 12/).

Soud žalobkyni současně poučuje o možnosti podat žádost o odstranění tvrdosti zákona podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Odstranění tvrdosti představuje mimořádné řešení důchodové záležitosti v situaci, kdy je o důchodové dávce rozhodnuto v souladu s platnou právní úpravou, ale tato právní úprava dopadla na případ konkrétní osoby s tvrdostí, kterou zákonodárce nezamýšlel.

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 15. května 2015

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová